Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

De wiskunstenaars, of 't gevluchte juffertje : kluchtspel

https://hdl.handle.net/1874/372198

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT 1929

Verzameling tooneel-stukken uit de nalatenschap van prof. Dr. J. te WINKEL

No. 883

Dr. J. te Winkel
N. 1045.

De wiskunstenaar
door
Langendijk.

Dit is waarschijnlijk de eerste druk
van het kluchtspel, dat later uitkwam
in
Langedijks gedichten II deel 1721
Een 3e dr is van 1730, Amst. 8°
Een latere van 1784 Amst. 8°

883

DE

WISKUNSTENAARS,

OF 'T

GEVLUCHTE

JUFFERTJE,

KLUCHTSPÉL.

DOOR

Pr: LANGENDYK.

t'AMSTERDAM,

By d'Erfgen: van J. LESCAILJE en DIRK RANK,
op de Beursfluis, 1715.

BIBLIOTHEEK
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT

OPDRACHT
AAN DEN HEERE
EVERHARD KRAEIVANGER.

UW Geeſt, myn Heer, die ſteets vol yvers haakt
Na weetenſchap, die elk doorluchtig maakt,
Vermeit zig in de Schriften der Latynen;
Die ſterren, die aan Pindus hemel ſchynen,
En ſchitt'ren al de mind're lichten blind;
Of zo hy luſt in Duitſchen maatzang vind,
Vermaakt hy zig alleen in zuiv're toonen,
En nette taal, van Febus grootſte zoonen;
Of paart vol krachts, en zuiverheids, en zwier',
Met hun gezang de klanken van zyn' Lier;
Zou myn Thalye uw keurig oor verveelen,
Wanneer zy treedt op Neêrlands Schouwtooneelen,
En redentwiſt of Zon of Waereld draaijt?
ô Neen: uw Geeſt, die nutte vruchten maaijt,

(aarde,
Van 't geen uw Jeugd zaaijde in een vruchtbaare
Eert boven al de Wiskunſt nâ haar waarde.
Hy zal beſt zien wat aan dit Werkje ontbreekt;
Waar deez' te veel, of die te weinig ſpreekt.
't Gemeen zal zig ſlechts met de ſchors vermaaken;
De kenner ziet op 't nut, en 't pit der zaaken.
Hy merk' dan aan, dat kunſt noch kunſtenaar
Geroskamd wordt: maar 't ydele gebaar,
En waanwysheid van winderige zotten,
Die 't Schouwtooneel met reden mag beſpotten.
Behaagt myn Nimf uw ſchrand'ren geeſt alleen,
Als ge afgeſloofd in 't Nederlandſch Atheên,
Door 't yveren in Rechtsgeleerde boeken,
Genootzaakt zyt uitſpanningen te zoeken;
Dan acht zy reets met vreugd haar' wenſch voldaan;
Dan wryv' men haar geen' reukeloosheid aan;
Dan lacht ze als haar de haat en nyd begrimmen,
En poogt allengs ten Zangberge op te klimmen;
Op dat ze uw' Geeſt leer' roemen nâ waardy,
Door klanken van eene eed'ler Poëzy,

Wen

Wen Themis u, als een van haare zoonen,
't Vernuftig hoofd met lauweren zal kroonen.
Uw geeft ſtrekk' dan de Maatſchappy ten nut,
Uw maagſchap, en Vrouwmoeder ſteets ten ſtut;
Die u vaſt wenkt na huis, met harte en oogen,
Verlangende, van eed'le zucht bewoogen,
(Vaſt ſchrikkende voor ſtormen, wind en Zee)
Dat ze u eerlang omhelze op Javaas Ree.
De Hemel geeve u beide dat genoegen;
Waar by myn hart zyn' wenſchen ſteets zal voegen.

Terwyl ik de eer hebbe, Myn Heer,

My te noemen

UE Dⁿ. Dienaar en Vrind,

Pⁿ: LANGENDYK.

VERTOONERS.

FILIPYN, *Knecht van Eelhart.*

GRIET, *Dienſtmeid van den Waard.*

EELHART, *een Amſterdams Heer, Minnaar van Izabel.*

IZABEL, *een Utrechtſe Juffer.*

KATRYN, *Dienſtmeid van Izabel.*

EEN WAARD.

FOP,
TYS, } *Voerluiden.*

ANZELMUS, *Oom en Voogd van Izabel.*

Dokter RAASBOLLIUS, *Neef van Anzelmus, en Medeminnaar van Eelhart.*

Dokter URINAAL.

Het Tooneel verbeeldt eene kamer, in een Herberg te Loene; de Geſchiedenis gebeurt laat in den Avond.

DE

DE WISKUNSTENAARS, OF 'T GEVLUCHTE JUFFERTJE,

KLUCHTSPÉL.

EERSTE TOONEEL.

FILIPYN.

FEI holla hei! Tryn, Griet, Neel, Klaar, holla! kanalje. Hei holla! hoor je niet! Waar steekt nou al 't rapalje? Piet, Joost, Hein, Klaas, holla! daar komt geen menſch! wat 's dat? De droes is met al 't vee ligt op het haazepad. Nog eens. Hei holla hei!

TWEDE TOONEEL.

GRIET, FILIPYN.

GRIET.

WEl Kaerel is dat raazen? Je zoudt een eerlyk menſch op die manier verbaazen.

FILIPYN.

Een eerlyk menſch?

GRIET.

Wel ja, 'k ben eerlyk.

FILIPYN.

't Heeft geen ſchyn;
Zo'n mooije meid zou in een herberg eerlyk zyn.

GRIET.

Myn goeje vlasbaard, wel wat of je al uit zult ſtooten,
Wel kei'ren dat 's een bieſt! 't ken loopen op twie pooten.
Beſlab je bef maar niet. 'k ben jou licht goed genoeg.

FILIPYN.

Heb jy wel ooit gezien twie bieſten voor een ploeg?

GRIET.

Hoe zo?

FILIPYN.

Ik ben verliefd, en zo wy t'zamen trouwen
Zel jy 't, al zie je ſcheel, met veel vermaaks aanſchouwen.

GRIET.

Al weer wat nieuws, wel wis, wy zyn terſtond gereed.
Een moſterdhaaler, een lakkei, een kaale neet,
Praat mê van trouwen. Wel! men zou zyn reuzel ſcheuren!
Wie of verlieven zou op zo'n hansſop met kleuren?

FILIPYN.

Geen menſch, dat weet ik wel: want daarom vraag ik 't jou,
Op hoop of jy nog zo barmhartig weezen zou.

GRIET.

'k Wil uit barmhartigheid die liefde wel verjaagen,
Door hulp van onzen knecht, als was 't met knuppelſlagen.

FILIPYN.

Ik dank je meisje voor je gunſt, je bent te plat:
Vind ik een ſpyker jy vindt altyd weêr een gat.

GRIET.

Ik heb geen tyd om meer te luiſt'ren na je ſnappen.
Wat is 'er van je dienſt?

FILIPYN.

Je moet voor eerſt eens tappen;
Of ſcheppen, zo je wilt, een glaasje brandewyn;
Het moet geen kooren, maar oprecht konjakke zyn.

DER-

DERDE TOONEEL.

FILIPYN.

BLoed! was dat draaven! bei myn billen zyn aan ſtukken.
'k Ry niet na Amſterdam by avond, 't zou niet lukken,
Ik quam' niet in de poort. 't Is hier te Loene goed.
'k Wou dat myn heer hier was.

VIERDE TOONEEL.

EELHART, FILIPYN.

FILIPYN.

DAar is hy zelf! ganſch bloed!
Dat is op 't onvoorzienſt.

EELHART.

Wie dacht u hier te vinden!
Myn Filipyn, hebt gy iets kunnen onderwinden?
Zeg, is myn ſchoone reets de brief ter hand geſteld?
Hoe ſtaat het met myn min? ik bid dat gy 't my meldt.

FILIPYN.

Heel ſlecht. Myn heer heeft meer te vreezen als te hoopen.

EELHART.

Hoe dat?

FILIPYN.

Beloof me eerſt dat ge u zelf niet op zult knoopen,
Veel min verzuipen, uit ſtandvaſtigheid van min;
'k Zal dan de heele zaak verhaalen, naar je zin.

EELHART.

Hoe naar myn zin?

FILIPYN.

'k Verſpreek me, ik meende nâ de waarheid,
Net zo als 't is gebeurd.

EELHART.

Spreek op. Geef meerder klaarheid.

FILIPYN.

Na dat gy gist'ren my expresse hadt gemaakt,
Ben ik gezwind te paerd uit Amsterdam geraakt;
'k Heb 't op de botermarkt van Jean pikeur bedongen
Voor twe dukaaten. Bloed! wat heeft dat beest gesprongen!
Het is een appelgraauw.

EELHART.

Wat bruit me dat? ryd voort.

FILIPYN.

'k Was in drie uuren tyds al te Utrecht voor de poort.
'k Loof dat het paerd mê van je liefde heeft geweeten;
Want 't arme beestje docht om drinken noch om eeten.

EELHART.

Zwyg van het beest, en zeg hoe dat je verder voer.

FILIPYN.

'k Ontmoette juist op straat myn nichtjes bestemoer;
Zy is een groenwyf, zeer verstandig nâ haar Jaaren.
Na heel veel vraagens hoe de vrienden hier al vaaren....

EELHART.

Die praat van 't groenwyf, van je vrinden, en het paerd,
Slaa die maar over: want ze is my geen oortje waard.

FILIPYN.

'k Vroeg aan dat groenwyf waar de Heer Anzelmus woonde;
Het welk die goeje floof my zeer gewillig toonde;
Zy kon dien heer wel: want zyn huis staat in haar buurt,
En dat nog meerder klemt, haar eige Dochter schuurt
En schrobt juist in zyn huis schier alle Zaturdagen.
Die Dochter zei my iets het welk u zal mishaagen.

EELHART.

Wat was dat?

FILIPYN.

Dat de Heer Anzelmus hadt gehoord,
Hoe gy, dien hy niet kent, zyn nichtje hebt bekoord,
Toen zy korts te Amsterdam by iemand van haar vrinden
Is t'huis geweest; en hy wil haar persons verbinden
Aan zeek'ren neef, een gek in quarto, die de meid
Nooit heeft gesproken als met veel afkeerigheid;
Die zotte vlaagen krygt door 't al te veel studeeren;
In 't kort bequaam om met de kap te promoveeren.
Nu hoort myn heer dat hy een medeminnaar heeft.

Be-

Bedenk in welk een angſt uw Izabelle leeft:
Wyl zy gedwongen wordt om met een gek te trouwen.

EELHART.

Geen nood, F'lipyn, zy is niet van die laffe vrouwen,
Die ligt te dwingen zyn door voogde dwing'landy.
Ook is haar zuiver hart te dier verpand aan my.
Ik ben geruſt dat zy haare eeden niet zal breeken:
Myn min is haar, en my haar min, te wel gebleeken.

FILIPYN.

'k Vat wat je zeggen wilt. Je kent malkander. Maar...,

EELHART.

Wat voor een maar?

FILIPYN.

Helaas!

EELHART.

Gy zucht.

FILIPYN.

Och! och!

EELHART.

Verklaar
My wat 'er gaans is.

FILIPYN.

Och! ik durf het naauwlyks zeggen!

EELHART.

Spreek! of die zweep zal ik u op de ribben leggen!

FILIPYN.

Ach! als 't dan weezen moet, en wil je 't weeten heer?
Helaas! uw Izabel, die ſchoonheid, is niet meer....

EELHART.

Is 't mooglyk! wat gy zegt! ach! is dat vriend'lyk wezen,
Dat zuiver aanſchyn, zo bekoorelyk voor dezen,
Die zon, die held're zon met al haar glans verdoofd!
ô Wreede dood! die my van allen trooſt berooft,
Doe my het leevens licht op deeze tyding derven!
ô Droefheid! ik wil met myn Izabelle ſterven!
Ze is dan niet meer F'lipyn?

FILIPYN.

Ze is niet meer in haar huis:
Maar 'k weet niet van haar' dood.

EELHART.

ô Schelm!

FILI-

FILIPYN.

Je hebt abuis.
't Is jou ſchult: want je valt zo ſchielyk in myn' woorden;
En wilt je zelven, eer je 't end hoort, al vermoorden.
Als jy me op myn manier de zaak verhaalen liet,
Dan hadden wy geſtaag die harrewarring niet.

EELHART.

F'lipyn, gy hebt een quâa manier in uw vertellen.
Zo dat zo voortgaat zult gy nog een uur ſtaan lellen,
Eer ik begryp hoe dat het met myn zaak nu ſtaat.
Verhaal my alles kort, en maak me niet meer quaad.

FILIPYN.

Ik zeg je dan myn heer, jou lief was opgeſlooten;
En die gevangkenis heeft haar na 't ſchynt verdrooten:
Ze is uitgebroken, en enfin op 't haazepat.
Haar oom heeft haar alom doen zoeken door de ſtadt,
En aanſtonds opgemaakt haar' vrinden en haar' magen,
Die haar alom van man en maagd na laaten vraagen.
Anzelmus en die neef zyn licht al te Amſterdam.

EELHART.

Zo ik haar daar had wenſchte ik dat hy by me quam;
Die voogd zou reden van zyn dwinglandyë geeven;
'k Zou haar beſchermen in haar eer, of niet meer leeven.
'k Kan niet bedenken wat 'er voor my dient gedaan....
Zal ik na Amſterdam, of liefſt na Utrecht gaan?
Ik heb beſlooten om haar overal te zoeken.
Zo ik haar vind, zal ik dien voogd zeer wel verkloeken.

FILIPYN.

Gy hebt haar al te wel gewend, hou u maar ſtil:
Dat duifje zal van zelf wel vliegen op je til.

EELHART.

'k Gaa wêer na Amſterdam.

FILIPYN.

Hoe zyt gy hier gekomen?

EELHART.

Ik heb myn rytuig tot uitſpanning eens genomen,
En reed al voort, tot hier in Loene, zo gy ziet.

FILIPYN.

Maar heer, 't is avond, en al laat, hoe! wiſt je niet
Dat, als je zo ver reed, je hier te nacht moeſt blyven?

EEL-

EELHART.

Ach weeten minnaars wel, F'lipyn, wat zy bedryven?
Daar is de waard.

VYFDE TOONEEL.

WAARD, FILIPYN, EELHART.

WAARD.

Wie heeft dat zoopje van de meid
Daar flus gekommandeerd?

FILIPYN.

Ik, tot je dienst bereid.

EELHART.

Is hier gelegenheid voor ons te nacht te slapen?

WAARD.

Dat weet ik niet.

FILIPYN.

Hy is grootshartig in zyn wapen;
Hoewel hy woont ook op de zelfkant van het Sticht.

WAARD.

Neen broêrtje, neen, je zyt na 'k merk nog niet verlicht.
'k Heb nog één bed, het welk ik graag uw' heer wil gunnen;
Maar weet ik juist of hy te nacht zal slaapen kunnen?

FILIPYN.

Zorg daar niet voor, zo 't met geen keiën is gevuld,
En dat de muggen ons niet steeken.

WAARD.

Goed, gy zult
Te vreên zyn. Voor uw' heer heb ik een bed met veeren,
En jy kunt op die kist wel slaapen in jou kleeren.

FILIPYN.

Dat 's my te hart kompeer. Maak maar een kermisbed.

WAARD.

Ik kan niet vrindschap: al myn bedden zyn bezet.
'k Dien met myn wyf zelf op een kermisbed te leggen.

FILIPYN.

Dat wil ook weezen broêr, dan heb ik niet te zeggen.

EELHART.

Wat menschen zyn het die gy hier te nacht logeert?

WAARD.

De Heer Anzelmus, en een ander heer; geleerd
In veele kunſten en verheven' weetenſchappen,
Die als een Advokaat zes zeven weet te klappen.

EELHART.

Ei! deeze Anzelmus; zeg wat is dat voor een man?

WAARD.

Een heer van Utrecht, die ik ſpecialyk van
Náby gekend heb, meer als vyf en twintig jaaren;
Die and're, naar ik merk, zal met zyn nichtje paaren;
Een ſchoone Juffer, blank en poezeltjes van vel.

EELHART.

Hoe is haar naam?

WAARD.

Haar naam? laat zien, is Izabel.

FILIPYN.

„ Voorzeker 't zal de voogd van jou beminde weezen.

EELHART.

„ Anzelmus kent my niet; voor hem is niet te vreezen.
Hebt gy geen gaſten meer?

WAARD.

ô Ja, de heer Doctoor,
Hans Urinalibus, die ſlus myn linker oor,
Heid doof geraazd; en met de jongſte van die heeren,
Die ook een Docter lykt, kyft over 't voltizeeren,
Van 't vaſte lichaam, 'k loof zo wel van man als vrouw:
Hy is die Dokter, die graag zilver maaken wou
Uit keijën: maar hy heeft zig zelve kortſ bedroogen:
Want al zyn keijën zyn de ſchoorſteen uitgevloogen,
Behalven één, die blyft hem zitten in den kop.

FILIPYN.

Jy Hoſpes, dunkt me, houdt je gaſten voor de fop:
Dat is je ſchaad'lyk, broêr, je moet wat leeren vleijen.

EELHART.

Wat heb je te eeten?

WAARD.

'k Kan je een ſlaatje doen bereiën,
'k Heb ook een ham, die is heel fraaij en exelent,
En wyn, myn heer, zo goed als ergens is bekend.

EEL-

EELHART.

't Is wel, gy kunt dan flus de tafel laaten dekken;
Maar morgen ochtent wil ik met den dag vertrekken;
Dies moet ik voort als ik gegeeten heb te bed.

WAARD.

'k Zal zorgen dat de koft je flus word' voorgezet.

ZESDE TOONEEL.

EELHART, FILIPYN.

EELHART.

WAt ftaat ons nu te doen, F'lipyn, hoe zal men 't maaken?

FILIPYN.

Je kunt je zelf geruft vertoonen voor die fnaaken:
Want naar je zeggen kent jou d'een of d'ander niet,
Dit geeft okkazie dat gy al hun doen befpied;
Ten minften leer je de aart uws medeminnaars kennen.

ZEVENDE TOONEEL.

FILIPYN, EELHART, FOP, TYS.

FILIPYN.

DAar's volk, 't zyn voerlui! wel de pikken moet ze fchennen!

FOP.

Hoe vaart het al, myn heer?

EELHART.

Gelyk gy ziet myn vriend.

TYS.

F'lippyn, wel maatje lief.

FILIPYN.

„ Dat is zo erg als 't dient,
„ 'k vrees dat het zaakje door die kaerels uit zel lekken.

EELHART.

Hoor mannen, 'k heb je lui een zek're zaak te ontdekken.
'k Verzoek dat gy myn naam, veel min die van F'lippyn
Hier noemt, dat 't iemand hoort, 't zal u niet fchaadlyk zyn.
Daar is een daalder; en indien je lui kunt zwygen,
Zult gy op morgen weer een daalder van me krygen.

FOP

FOP.

Goed, heerſchop, 'k dank je zeer. Tys heb je 't wel verſtaan?

TYS.

Dat 's elk een daalder Fop: maar 't komt op 't zwygen aan.

FILIPYN.

Kom je allebei zo laat in Loene met je wagen?

FOP.

Dat 's waar F'lipyn, dat mag je nog wel eensjes vraagen.

FILIPYN.

Geef hier de daalder: want je kent je les nog niet.

FOP.

Waarom?

FILIPYN.

Je noemt me by myn' naam, zo als ik hiet.

TYS.

Nou, nou, F'lippyn, 't is fout, hy zal 'er wel op paſſen.

FILIPYN.

Die gek praat mê! geef weer, geef weer. Maak geen grimmaſſen;
Je lui zoudt zwygen, en jy opent pas je ſmoel
Of aanſtonds noem je me. Hiet my veel liever Roel,
Of alles wat je wilt. Je kunt de daalder houwen;
Maar zwyg je niet, zo zel 't de drommel haalt je rouwen.
Hoe kom je hier?

TYS.

Ik kom van Utrecht, zonder vracht.

FOP.

Ik heb twe Heeren die hier beide deezen nacht
Logeeren willen, zy zyn nobele gezellen.

FILIPYN.

Hoe heeten ze?

FOP.

Dat kan ik juiſt niet net vertellen;
Na dat ze zeggen zyn ze, Gelderſche Edellui,
En officiers, voor my het ſcheelt my niet een brui
Wie dat zy zyn, als zy my rykelyk betaalen,
Gelyk ze doen. Kom Tys, we moeten haver haalen;
De hoſpes denk ik zit te ſmooken aan den haard.
Die vent zit eeuwig met een pypjen in zyn' baard.

ACHTSTE TOONEEL.

EELHART, FILIPYN, IZABEL en KATRYN; *Beide in mans gewaad.*

EELHART. *Na eenige komplimenten.*

IS 't moog'lyk 't geen ik zie! zyt gy 't myn Izabel?

IZABEL.

Zyt gy 't myn Eelhart? Ach!

FILIPYN.

Zo, dat gaat wonder wel.

IZABEL.

Wat goed geluk, myn Heer, heeft u doen herwaarts komen?

EELHART.

En u myn lief? wiens min myn hart heeft ingenomen.

IZABEL.

Het noodlot; dat my heeft ontrukt de dwing'landy
Van myn gehaate voogd, die door zyn baatzucht my
Verkocht had aan een dwaas; die woedende en verbolgen,
My ongelukkige zal overal vervolgen;
Zo gy, die ik verkoos tot hulp en toeverlaat,
My door uw' macht niet redt uit myn benaauwden staat.

EELHART.

Die liefde, die ik u voor altoos heb gezwooren,
Zal u behoeden, voor zyn felle haat en tooren.
Wees vry gerust, gy weet hoe ik u heb bezind,
Eisch alles van een hart dat u zo teêr bemint,
Laat ons vereénen door de vaste huwlyksbanden

IZABEL.

Myn heer, ik stel myn lot geheel in uwe handen;
'k Zal met u deelen in geluk en ongeluk.

EELHART.

Myn lief 'k zie haast het eind van onze ramp en druk.
Wy moeten deeze plaats voor al terstond ontvluchten;
't Is hier niet veilig.

IZABEL.

Hoe, wat heeft men dan te duchten?

EELHART.

Myn Medeminnaar, en uw Oom zyn in dit huis.

IZABEL.

Myn voogd? wat zegt ge!

FILIPYN.

Ja Juffrouw? 't is geen abuis.

EELHART *wyzende op Katryn.*

Wie is die heer, myn lief?

IZABEL.

Laat ons hier niet meer spreeken,
Het is Katryn, myn meid, wiens trouw my is gebleeken.

EELHART.

Vlieg heen F'lipyn, en maak gezwind myn rytuig klaar.
Wy kunnen hier niet zyn als met het grootst gevaar:
Haar voogd mocht ons hier op het onvoorzienst betrappen,
Als hy haar zag, men kon 't onmogelyk ontsnappen.

FILIPYN.

Myn heer, je kunt tog niet voor morgen in de poort.

EELHART.

Dat zy zo 't wil, F'lipyn, span in, wy moeten voort.

IZABEL.

Ach! ach! ik hoor daar volk? waar zal ik my versteeken?

FILIPYN.

Vlieg t'zamen op het bed, en dek je met de deken.

EELHART.

Kom 'k zal u helpen, zo Flippyn dat 's wel bedacht.

FILIPYN, *terwyl Izabel en Katryn zig op 't bed, verschuilen.*

Ik wensch je beiden een' gerustelyken nacht.

NEGENDE TOONEEL.

RAASBOLLIUS, ANZELMUS, EELHART, FILIPYN, IZABEL, KATRYN, *op 't bed.*

RAASBOLLIUS, *razende en tierende tegen Dokter Urinaal, die binnen is.*

GY zyt een botterrik! wat zoudt gy disputeeren!
Gy zyt een Ezel, slegs vercierd met dokters kleêren!

Deez'

Deez' Idioot, beeldt zig al wond'ren zaaken in!
Maar ik zwyg, ik weet niet wat ik met den zot begin.

IZABEL *tegen Eelhart.*

„ Ja 't is myn neef, ik ken zyn ſtem, wy zyn verlooren!

EELHART.

„ Bedek u wel, ik moet zyn' zotterny eens hooren.

RAASBOLLIUS.

Die lompe botmuil weet van alles niet een brui!

ANZELMUS.

Foei! foei! 't is ſchande; wat, gy zyt geleerde lui,
Hou op met twiſten, om een beuzeling.

RAASBOLLIUS.

De ſtarren!
En zon en maan! zal hy zo ondereên verwarren,
Dat alles wederom een Chaos worden zal!

ANZELMUS.

Zwyg ſtil kozyn, wy zien 't nu wel, de vent is mal.

RAASBOLLIUS.

Al die zo rezoneert behoort men op te ſluiten!
Die halfgeleerden doen meer quaad als duizend guiten!

ANZELMUS.

Maar 'k bid....

RAASBOLLIUS.

'tIs kettery.

ANZELMUS.

Ai hoor.

RAASBOLLIUS.

Jy plattert, weet
Van hemelkringen, noch geſtarntens niet een beet!

ANZELMUS.

Hy 's gek.

RAASBOLLIUS.

Een botmuil!

ANZELMUS.

Ja.

RAASBOLLIUS.

Men hoorde in alle landen
Al die zo rezoneert maar levendig te branden!

ANZELMUS.

Gewis.

EELHART.

Myn heer, gy ſchynt wat moeij'lyk naar ik zie.

RAASBOLLIUS.

Myn heer, verſtaat gy u ook op de Aſtronomie?

EELHART.

Een weinig.

RAASBOLLIUS.

Och myn heer! ik moet het u dan klaagen!
De heele waereld zal van deeze zaak nog waagen!
Ik ben thans in diſpuut met Dokter Urinaal,
Een ketter in de kunſt, die nar voert hier een taal
Die onverdraaglyk is! en zo je ons niet kunt ſcheiën;
Mag al 't geſtarnte, en zon en maan, zig voort bereiën
Om heel een andre koers te loopen als voorheen!

EELHART.

Wat zegt hy dan myn heer? het dunkt my ongemeen!

RAASBOLLIUS.

Myn braave heer. Wie kan 't verhaalen zonder beeven!
Hy volgt Kopernikus, een vent die heeft geſchreeven
Dat de aarkloot zeilt, en draait, door kringen van de lucht.

TIENDE TOONEEL.

URINAAL, FILIPYN, EELHART, ANZELMUS, RAASBOLLIUS, IZABEL, KATRYN *op 't bed.*

URINAAL.

JA, ja, dat zeg ik! en ik ben niet eens beducht
Dat gy myn argument kontrari zult bewyzen;
En al wie kennis heeft moet myn gedachten pryzen.

RAASBOLLIUS.

De zon zou ſtil ſtaan?

URINAAL.

Ja. En al begryp jy 't niet,
Ik hou het ſtaande dat het evenwel geſchied.
't Luſt my niet langer met een dwaas te diſputeeren.

EEL-

EELHART.

Behandel tog malkaâr met wat meer achting, heeren.

De Waard en Griet dekken de tafel, brengen daar een Ham op, een ſchotel ſlaa, en andere ſpys, mitsgaders drie of vier boeteljes wyn, terwyl de andere voort ſpreeken.

RAASBOLLIUS.

'k Loof dat gy nooit geen ſpheer of globus hebt gezien!
Weet gy wat ſinus is, of tangens?

URINAAL.

Ja.

RAASBOLLIUS.

Miſſchien.
Den klootſen driehoek, vriend, weet jy die te berekenen?

URINAAL.

Jy weet van de Algebra, zo min als hemeltekenen!

ANZELMUS.

Maar heeren, weeſt geruſt.

URINAAL.

Die lompe botmuil praat
Met my, en weet niets van triangel noch quadraat!

EELHART.

Myn heeren, heb ik de eer dat gy met my zult eeten?

ANZELMUS.

De eer zou aan ons zyn: maar myn heer geliev' te weeten
Wy hebben flusjes al ons avondmaal gedaan.

RAASBOLLIUS. *ziende op zyn Orlogie.*

Laat zien hoe laat is 't? 't is Eklipſis in de maan!
Kom Dokter Urinaal, kom buiten 'k zal u toonen
Dat uw' konſepten zyn onmoog'lyk te verſchoonen!
Myn heeren zyt gy ook nieuwsgierig om te zien?
De Eklipſis van de maan zal datelyk geſchiên;
Drie vierde parten zal zy heden zyn verduiſterd.

EELHART.

Ik heb het meer gezien.

RAASBOLLIUS.

Het is de kunſt ontluiſterd
Zo gy 't niet obſerveert; geen één Aſtrologiſt
Heeft ooit zyn tyd wanneer 't Eklipſis was verquiſt.

EELHART.

Myn heer, 'k vertrouw my op uw oordeel, gaa maar kyken,
Ik zal van uw disputt daar na wel vonnis stryken.

ELFDE TOONEEL.

ANZELMUS, EELHART, FILIPYN, IZABEL en KATRYN *op 't bed.*

ANZELMUS.

'k MErk dat dit voorval u verwonderd maakt, myn heer.
Ik bid u, zet myn neefs oploopendheid wat nêer.

EELHART.

Dat zal ik doen. Ik denk hem maar gelyk te geeven
Want anders heeft men hier te nacht een schrik'lyk leeven.

ANZELMUS.

Dan zal die Dokter op u raazen als ontzind.

FILIPYN.

Ja, of hy raast of niet, wy achten dat voor wind.

ANZELMUS.

'k Merk dat myn heer mede in de wiskunst gestudeerd heeft.

EELHART.

'k Weet iets, door iemant die al lang met my verkeerd heeft:
Maar 'k ben een rechtsgeleerde.

ANZELMUS.

Hoe zyt ge een advokaat!
'k Zie u ter goeder uur, myn heer, 'k bid geef my raad
In zek're zwaarigheid, die me over is gekomen.

FILIPYN.

'; Daar komt hy by den droes te biegt, wie zou dat droomen.

EELHART.

'k wil u wel dienen in die zaak zo goed ik kan:
Maar onderrecht my wel.

ANZELMUS.

Ik ben een edelman,
Woonachtig te Utrecht, uit een braaf geslacht gesprooten,
Ik ben zo edel als de aanzienelykste grooten,
Ik heb geen kind'ren; maar 'k ben voogd van zek're nicht,
Die t'eenemaal ontaard van haare stam en plicht,

Zich

Zich zelve te Amſterdam aan iemand dorſt verbinden,
Eer dat zy wiſt of ik de zaak ook goed zou vinden;
Toen ik dat merkte, gaf ik aan haar te verſtaan,
Dat zy terſtond zig van dien minnaar moeſt ontſlaan,
En aanſtonds met myn neef in 't huwelyk begeeven;
't Welk zy zo obſtinaat en fors dorſt tegenſtreeven,
Dat ik haar opſloot; maar zy is my juiſt ontvlucht,
Benevens onze meid; ik ben op 't hoogſt beducht
Dat zy reets te Amſterdam zal by haar minnaar weezen.
Nu is de vraag myn heer of ik iets heb te vreezen,
Zo ik haar minnaar, als zy zig by hem onthoudt,
Gelyk een ſchaaker mogte aanklaagen by den ſchout?

EELHART.

Hebt gy bewys dat hy de ſchaaker van uw nicht is?
wat is 't voor een?

ANZELMUS.

Men zegt dat hy al vry wat licht is,
Ik heb hem nooit gezien.

EELHART.

Myn heer, dat dunkt my ſlecht.
't Kon licht'lyk zyn dat gy niet wel waart onderrecht.

ANZELMUS.

Hy 's te Amſterdam bekend byna in alle kroegen;
Hy is genegen by Lichtmiſſen zig te voegen;
Hy dobbelt, en hy ſchikt de winkels op, myn heer;
Hy zuipt zig vol, en vraagt na ſchaamte noch na eer.

EELHART.

Is daar bewys van, heer?

ANZELMUS.

Hoe? zou ik iets bewyzen
Dat al de waerelt zegt?

FILIPYN.

„ Je hoort je daar braaf pryzen.

EELHART.

Als gy getuigen hebt, myn heer, van 't geen gy zegt,
Zal ik die zaak voor u bepleiten voor 't gerecht.
Maar, 'k vindt één zwaarigheid, die alles om kon ſtooten:
Dat 's, dat gy met geweld uw Nicht hebt opgeſlooten;
Zulks neemt de rechter voor een ſoort van dwing'landy,
In deeze landen leeft een ieder vrank en vry.

Een voogd mag van zyn huis in 't minst geen kerker maaken.

ANZELMUS.

Dus kan een Juffer als zy wil zig laaten schaaken!

EELHART.

De straf volgt eerst wanneer de misdaad is begaan;
Men kan den schaaker en haar dan in boejens slaan,
Hoewel niet anders als met kennis van de Heeren
Der stad, alwaar een voogd het paar mochte attrapeeren;
Dan onderzoekt men of 't is met haar wil geschied,
En zo 't zo is, men neemt de zaak zo zwaar dan niet,
Men laat gemeenelyk de jonge luidjes trouwen;
Dan kan een voogd haar niet wel van malkander houwen.

ANZELMUS.

't Is nochtans menigmaal in tegendeel gegaan.

EELHART.

't Is waar, een voogd kan zulks met reden tegenstaan
Zo zyn Pupil niet is gekomen tot haar jaaren,
Of zo hy voor 't gerecht bewyst, en kan verklaaren
Als dat haar minnaar zig niet wel gedragen heeft.
Zo gy het zeker weet dat uw party zo leeft,
En gy uw nicht by hem in Amsterdam mogt vinden;
'k Neem aan om deezen knoop geheel en al te ontwinden.

ANZELMUS.

Myn Heer ik dank u voor uw goê genegenheid.
Hy is een schelm.

EELHART.

Dan hebt gy reden dat gy pleit:
Maar zo 't nu anders waar?

ANZELMUS.

'k Zou 't evenwel beletten.

EELHART.

Ik zal my met myn kunst daar wakker tegen zetten,
'k Neem 't aan te winnen, als een eerlyk Avokaat.

ANZELMUS.

Ik ben u dankbaar, heer, voor uw' getrouwen raad.
Daar is zes schellingen.

EELHART.

't Proces is niet begonnen.
Betaal my alles maar, als ik het heb gewonnen.

ANZELMUS.

Neen, 't moet ten eerſte zyn.

EELHART.

Wel, als 't u zo behaagt.

ANZELMUS.

Daar jongman dat 's voor u.

FILIPYN.

Ik zal heel onvertzaagt,
In Amſterdam, door al de winkelen en hoeken,
Den Heer Anzelmus na zyn Nichtje helpen zoeken.

ANZELMUS.

Gy zyt een eerlyk knecht! Ik zal myn neef terſtond
Den raad verhaalen, die 'k gehoord heb uit uw' mond.

TWAALFDE TOONEEL.

EELHART, IZABEL, KATRYN, FILIPYN.

EELHART.

HY is al weg myn lief.

IZABEL.

Ach! hoe was hy verbolgen!

EELHART.

Geen nood myn lief, geen nood, laat hy u maar vervolgen;
'k Verzeker u dat hy bedrogen weezen zal.
Filipyn haal met 'er haaſt myn rytuig uit de ſtal.

IZABEL.

Myn lief, ik vrees dat zy dien toeleg zullen merken;
Behalven dat; ik dien myn hart wel wat te ſterken,
'k Ben flaauw en machteloos, vermoeid van angſt en ſchrik.
'k Denk dat de hoſpes wel een kamer heeft, daar ik
Een weinig ruſten kan, en ook my zelf verſchuilen.

KATRYN.

Ja, Juffrouw dat waar goed!

FILIPYN.

Nou meisje niet te huilen,
Het gaat hoe dat het gaat jy zelt 'er winſt me doen;
Ik zal jou minnaar zyn.

KATRYN.

Jy niet jou mal fatsoen.

FILIPYN.

Ik hoor daar iemant, spring weer op het bed mejuffers.

DARTIENDE TOONEEL.

WAARD, EELHART, FILIPYN, IZABEL en KATRYN *op 't bed.*

WAARD.

DAt zyn eerst gekken van geleerden! rechte suffers!
Zy staan daar allebei te tuuren na de maan,
En brabb'len taal die hond of kat niet kan verstaan.

EELHART.

Hoor hospes! heb je lust om die pistool te winnen?

WAARD.

Ja, waarom niet? zeg maar hoe ik het moet beginnen?

EELHART.

Niet, als dat je in 't geheim twe Juffertjes lozjeert.

WAARD.

'k Losjeer geen hoeren: neen: ik merk wat jy begeert.

EELHART.

Zy zyn geen hoeren, maar twe Juffers van myn kennis,
Die ik verbergen moet om reden; zek're schennis
Haar aangedaan.... maar zeg of gy 't wilt doen of niet?

WAARD.

Ik wil wel, als het maar in eer en deugd geschied.

EELHART.

'k Verzeker u daar van, maar gy moet niets ontdekken
Aan heer Anzelmus.

WAARD.

Neen: ik zal 't niet uit doen lekken,
Wees daar verzekerd van: 'k beloof 't je by myn eer.
Zeg wanneer dat ik haar te wachten heb, myn heer?

EELHART.

Zo aanstonds hospes, zo ik u maar mag vertrouwen.

WAARD.

Ja, wees gerust, 'k beloof dat ik myn woord zal houwen.

EEL-

EELHART.

Daar 's uw piſtool.

WAARD.

Ik zel je helpen waar ik mag.

EELHART.

De baan is klaar, Juffrouw, kom nu vry voor den dag!

WAARD.

Hoe leggen ze op het bed? wel dat zyn wond're zaaken!

IZABEL.

Ach! hoſpes gaa terſtond een kamer open maaken,
Daar we ons verſchuilen.

WAARD.

Wel! dat 's vreemd zy zyn verkleed!

Loopt in die kamer.

IZABEL.

Maak my ook wat ſpys gereed.

WAARD.

Ja tree maar in, ik zel je wel akkomedeeren.

VEERTIENDE TOONEEL.

WAARD, FILIPYN.

WAARD.

NOu ken 'er niet een menſch meer in myn huis lozjeeren.

FILIPYN.

Je hadt niet anders als die kiſt, niet waar ſinjoor?
Daar ik op ſlaapen kon.

WAARD.

Nou zel jy met jou oor,
Indien je ſlaapen wilt, gins leggen op de planken.

FILIPYN.

Wel ik heb reden om jou hartelyk te danken.

WAARD.

Ik had jou evenwel een kermisbed gemaakt;
Nu kan ik niet: myn goed is juiſt bezet geraakt.

VYFTIENDE TOONEEL.

WAARD, FOP, TYS, FILIPYN.

FOP.

HOe hoſpes ſtaa je daar? Je moeſt wat helpen ſcheiën;
Die maanbekykers zyn geen kleintje aan 't bakkeleiën.

WAARD.

Wie wint?

FOP.

Ik weet het niet, ik moei 'er me niet mé.

WAARD.

Jy laat maar vechten! wel je bent een drommels vee!

ZESTIENDE TOONEEL.

FOP, TYS.

FOP.

NOu Tysje hy is weg, pas nu de ham te villen.

TYS.

Ik zel 'er 't zwoort voor eerſt eens met 'er haaſt affchillen.

FOP.

Nou rep je wat, het hoeft zo net niet kammeraad.

TYS.

Maar al te haaſtig broêr is al zyn leeven quaad.
'k Moet maaken dat hy in het oog lykt heel te weezen.
Maar zo de vent het wiſt wy mochten zeker vreezen.

FOP.

Maak zo veel praats maar niet, en repje, malle gek.

TYS.

Nou blyft 'er niet als 't been, en 't zwoort, wy hebben 't ſpek.

FOP.

De drommel 'k hoor daar volk! waar zullen we 't nou laaten?

TYS.

Wel ſteek het in je zak.

FOP.

Neen, neen, wat meug je praaten.
't Is veel te groot. Ik brui 't zo lang in deeze kist.
Hoe zel hy vloeken als de vent de ham strak mist.

ZEVENTIENDE TOONEEL.

EELHART, FOP, TYS.

EELHART.

WAar is myn knecht?

TYS.

Die is geloopen om het vechten
Van Dokter Urinaal en d'ander te beslechten.
Daar komt hy al weêrom, benevens onzen waard.
Is nou de Eklips al door het vechten opgeklaard?

ACHTIENDE TOONEEL.

WAARD, FILIPYN, FOP, TYS, EELHART.

WAARD.

DAar 's niet gevochten, wat kom jy lui me al vertellen?

FOP.

Maar dan begonnen ze de pypen eerst te stellen.

WAARD.

't Is geen kanalje: maar 't zyn eerelyke lui.

FILIPYN.

Kom laat ons eeten, want wat raakt ons dat gebrui.

Eelhart en Filipyn gaan aan de tafel zitten.

NEGENTIENDE TOONEEL.

URINAAL, RAASBOLLIUS, ANZELMUS, EELHART, FILIPYN, WAARD.

URINAAL.

ZWyg van de Eklipsen! want gy weet niets van die zaaken!

RAASBOLLIUS.

Wel Dokter Ezelskop! 'k zal myn defenzie maaken,

Uw zotheid zal ik elk doen weeten, in geſchrift.

URINAAL.

Ja vloek en raas maar. 'k Heb uw ſtelling zo gezift
En uitgepluisd, dat gy, zoudt als een dwaas ſtaan kyken
Indien ik ſchryven wou: maar 't zou me niet gelyken:
Zo ik 't diſpuut al won; ik won 't maar van een zot!

RAASBOLLIUS.

ô Starren! zon! en maan! hoe deerlyk is uw lot!
Zo gy uw loop voortaan zult moeten reguleeren,
Zo als 't die man verſtaat!

EELHART.

Ik bid u, braave heeren,
Dat gy bezadigd my den grond van uwe zaak
Eens voorlegt.

URINAAL.

Dat is 't geen, myn heer, daar ik na haak.

EELHART.

Nu, gaat dan zitten, valt malkaâr niet in de reden,
En laat die Dokter eerſt zyn argument ontleden.

Eelhart en Filipyn beginnen te eeten.

URINAAL.

Myn ſtelling is aldus: de zon ſtaat vaſt en ſtil;
De waereld zeilt haar rond, en draait eens op haar ſpil,
Of doet een ommekeer in vier en twintig uuren;
Dat maakt den dag en nacht.

RAASBOLLIUS.

Zwyg! 't moet niet langer duuren!
Hoe! draaijt de waereld dan, en zeiltze te gelyk?
Waar zeilt ze heen?

URINAAL.

Rondom de zon.

RAASBOLLIUS.

Goed, toon dan blyk.

URINAAL.

Ze zeilt allengskens door de twalef hemeltekenen
Net in een jaar, als wy Aſtrologiſten rekenen;
In 't punt van Ariës begint ze, omtrent de maart;
Zo als 't Kopernikus, die groote man, verklaart.

RAASBOLLIUS.

Dan was Kopernikus de gekſte gek der gekken.

En om uw botheid aan deez' wyzen heer te ontdekken,
Zo zeg ik, dat de kloot der aarde vaſt moet ſtaan:
Dewyl ze een lichaam is.

URINAAL.

Wel botmuil, is de maan
Dan ook geen lichaam, dat men in zyn kring ziet loopen?

RAASBOLLIUS.

Ja, maar geen aarde, vriend, hoor, 'k zal 't u eens ontknoopen:
Het is een lichaam, doof en licht, gelyk een veer:
Dies doet het makk'lyk in een maand zyn ommekeer;
Daar 't aardryk door zyn zwaarte in 't middelpunt moet blyven,
Terwyl de zon en maan in hunne kringen dryven.
Gooi eens een ſteen om hoog, die valt weer naar om laag
Op de aarde, 't middelpunt. Nu gekskap, is de vraag,
Of deeze ſteen niet na de zon zou moeten vliegen
Indien zy 't punt waar?

URINAAL.

Neen: je zult me in ſlaap niet wiegen.
De lucht dryft zulken ſteen weêr na zyn oorſpronk, de aard;
Wyl hy een deel is van zyn lichaam; ja hy vaart
Met al de kringen van de lucht, die de aarde draagen,
Terwyl zy zeilt mê voort.

RAASBOLLIUS.

Nog heb ik van myn dagen
Geen botter beeſt gezien! nou zegt hy zeilt de lucht,
Zelfs, met den maankring en de waereld in één vlucht.
Vent, 't geen gy van den loop der waereld hebt geſproken
Doet juiſt de zon. Nu is uw argument gebroken.
Gelooft gy niet het geen wy voor onze oogen zien?

URINAAL.

De zon loopt wel zo 't ſchynt: nochtans kan 't niet geſchiên.
Let daar maar op: wanneer wy in de trekſchuit vaaren,
't Schynt dat het land dan vaart, en wy in ſtilſtand waaren,
En nochtans is 't zo niet: wy vaaren immers voort?

RAASBOLLIUS.

Wie heeft zyn leeven zulk een kettery gehoord!

URINAAL.

Dat is geen antwoord; dat repliek ſtaat niet op pooten.

RAASBOLLIUS.

Wel om jou ſtelling dan in één reis om te ſtooten

Zo

Zo ſchryf ik hier een mathematiſche figuur.

Raasbollius ſchryft met een groot ſtuk kryt een Cirkel op het tooneel.

Daar ſtaat een Cirkel; en 't is vaſter als een muur
Dat alle kunſtenaars het punt in 't midde ſtellen.
Bekent gy dat niet?

URINAAL.

Ja.

RAASBOLLIUS.

Wie zoudt gy dan vertellen
ô Domme botmuil dat de waereld zeilen kon?

Hy neemt de ſchotel met ſlaa van de tafel, en zet de ham op het eind van den Cirkel.

't Punt is de waereld. En zie daar, daar ſtaat de Zon,
Vlak op den Cirkel. Zie zo moet men 't u doen weeten.

FILIPYN.

Och! och! zy denken wis, de zon ſtrak op te vreeten!

URINAAL.

Schryft ook een Cirkel en zet de ham in 't midde.

Geef hier het kryt. Daar ſtaat myn zon in 't punt van 't rond.

FILIPYN.

De duvel haal je met je zonnen.

URINAAL *zet de boetelje op 't eind van zyn Cirkel.*

Houd uw' mond!
Daar ſtaat myn waereld.

RAASBOLLIUS *zet een boetelje in 't midde van zyn Cirkel.*

Daar de myne.

FILIPYN.

Watte dingen!

URINAAL.

Waar ſtelt gy nu de maan?

RAASBOLLIUS.

Dan moet ik wat verſpringen.
'k Maak deezen cirkel om myn waereld: 't middelpunt.

FILIPYN.

„ Ik docht wel dat hy 't op dien ſchotel had gemunt!

RAASBOLLIUS *zet een klein ſchoteltje met ſpys op den Cirkel die hy om de boetelje heeft gemaakt.*

Daar ſtaat de maan.

URI-

URINAAL *trekt een' Cirkel rondom de ſchotel met ſla, en zet 'er een klein ſchoteltje met ſpys op.*

En daar zou zy my beſt behaagen.

RAASBOLLIUS.

Nu loopt myn maan haar koers, om 't punt, in dartig dagen.

URINAAL.

Nu zeilt myn waereld voort, en neemt den maankring mêe,
Beginnende haar' loop in die Sodiaks ſnê.

FILIPYN.

Och! zo de loop begon van de andere planeeten,
Hiel ik hier niet één brui te drinken of te vreeten!
Met je permiſſie dat ik deez' planeet eens ſpreek.

Filipyn drinkt uit één van de boeteljes.

RAASBOLLIUS.

Myn ſtelling is bedacht van hem die niemand week
In kunſt, hy was één van de wyzen van Egipte.

URINAAL.

Ja, Ptolomeus. Maar de vriend dien ik uitkipte
Was held Kopernikus, een wonderbaarlyk man!

FILIPYN.

'k Drink hun gezondheid, ſchoon ik geen van beide kan.

RAASBOLLIUS.

Zeg, wysneus, hoe gy my zult kunnen overtuigen?

URINAAL.

Wel, Raasbol, met d'Eklips legt voort uw zon in duigen.

Filipyn zet alles weer op tafel.

RAASBOLLIUS.

Doe my de Eklipſes van uw maanlicht dan verſtaan.

URINAAL.

Dan zeilt myn waereldkloot vlak tuſſen zon en maan.
Myn maan is in zig zelf een lichaam zonder luiſter,
Het is wanneer de zon het niet beſtraalt gants duiſter.
Als nu de zon de ſtreek der Antipôon beſchynt,
En hier de maan op is, gelyk gy weet, verdwynt
Haar wederglans, zo ver als haar de zonneſtraalen
Niet kunnen vatten. 'k Zou 't wel weeten af te maalen
In deezen kring: maar 'k denk dat gy het wel verſtaat.
Zeg nu hoe 't met de Eklips van uwe zonne gaat.

ANZELMUS.

Maar zonder ſchelden: want gy zyt geen appel wyven,

Foei, 't ſtaat zo lelyk als geleerde lui zo kyven.

RAASBOLLIUS.

Dan neemt myn maan haar plaats ten deele voor de zon;
Die ſtil ſtaat; als men ſlus in 't punt bewyzen kon.

URINAAL.

Zo plaatſt myn maan zig ook.

RAASBOLLIUS.

En de andere Planeeten?

FILIPYN.

Ik bid je blyf daar af, dan houwen wy ons eeten.

RAASBOLLIUS.

Maar dat bewyſt nog niet hoe dat de waereld draait.

URINAAL.

Wel, met dit argument zyt gy terſtond bekaaid:
De zon die grooter is als de and're hemeltekenen,
En zo veel duizend myl van 't aardryk, âls wy rekenen,
Vloog tienmaal ſneller als een pyl vliegt uit een boog,
Ja kogel door de lucht, indien zy zig bewoog;
Het wel onmoog'lyk is, en daarom moet zy blyven
in 't middelpunt.

RAASBOLLIUS.

ô Neen: zy kan gemak'lyk dryven;
Haar lichaam is niet vaſt, als dat van 't aardryk is:
Maar geeſt uit geeſt van vuur: dies is uw ſtelling mis.
Maar waant gy dat de zon zo ſchrikk'lyk groot zou weezen,
En ook zo ver van de aarde, als we in de boeken leezen?

URINAAL.

Ja heer Raasbollius, dat 's vaſt.

RAASBOLLIUS.

'k Geloof het niet:
De zon is net zo groot gelyk men ze altyd ziet,
En ze is zo ver niet van de waereld als wy meenen.

URINAAL.

Geef daar bewys van; ik zal graag myn ooren leenen.

RAASBOLLIUS.

Hebt gy wel ooit gezien hoe dat by avond 't licht
Meer als een myl ver zig vertoont voor ons gezicht?
En hoe de vlam der kaers vergroot; ſchoon and're zaaken
Verſchieten door de verte, en uit onze oogen raaken?

URI-

URINAAL.

Ja.

RAASBOLLIUS.

'k Stel dan dat de zon veel kleiner is als de aard:
Dewyl ze een licht is.

URINAAL.

Wel, dat is opmerkens waard.

RAASBOLLIUS.

Goed. Zo zy 't edelſt deel van 't vuur is, zyn haar' ſtraalen
Bequaam om op de maan en 't aardryk neêr te daalen;
Al is zy net zo groot als zy van verre ſchynt:
Zo dat uw' ſtelling door dit argument verdwynt.
Zy kan zo klein, ten dienſt der waereld, licht'lyk loopen.

URINAAL.

ô Nieuwe kettery! wat wegen zet gy open
Tot harrewarring, en diſpuuten zonder end!

RAASBOLLIUS.

Daar legt uw heele zon nu glad in duigen, vent.

URINAAL.

ô Ketter in de kunſt, ik zal 'er op ſtudeeren,
Of 't licht zo wel niet als iets anders kan ververen!

RAASBOLLIUS.

Waar komt het door dat zig een baak vertoont in zee,
Aan ſchepen, ſchoon zy zyn veel mylen van de ree?

URINAAL.

Daar heeft Kopernikus geen regel van geſchreeven,
Och! zulk een ketter hoorde op de aarde niet te leeven.

RAASBOLLIUS.

Weg botmuil, al je kunſt haal je uit den almenak.

URINAAL.

Hou daar quaadſpreeker!

Zy gooijen malkaar de boeken na 't hooft.

ANZELMUS.

Och! ik bid u, hou gemak.

URINAAL.

Ik ſtel het aan dien heer laat hy het vonnis ſtryken.

RAASBOLLIUS.

Ja Ezel, ja, wie dat gelyk heeft zal dan blyken.

EELHART.

Myn heeren, dit diſpuut is waarlyk van gewicht,

En ik ben in die kunſt zo ver nog niet verlicht
Om vonnis op een zaak van die natuur te geeven.

FILIPYN.

Ik wel.

RAASBOLLIUS.

Spreek op dan; zyt gy in de kunſt bedreeven.

FILIPYN.

De een zeit de waereld draait; en de ander: ze blyft ſtaan.
Hoor, zuip je pens vol wyn; dan zullen zon, en maan,
En waereld draaijen, dat je lui zult ſuizebollen.

URINAAL.

Hoe ſpot gy met de kunſt.

FILIPYN.

ô Neen: 'k vertel geen grollen.

EELHART.

Zwyg. Mogt ik uw diſpuut, in 't net beſchreeven, zien;
Dan wiſt ik raad om u te helpen.

URINAAL.

't Zal geſchiên.

RAASBOLLIUS.

En 't myne zal ik als het af is laaten drukken
By and're dingen. ô Ik heb nog duizend ſtukken;
Het vierkand tegen 't rond des cirkels, heb ik wis,
Benevens 't oôſt en weſt.

URINAAL.

Iets dat 'er nog niet is
Heeft deeze ſnappert. Vent dat kan men nimmer vinden.

RAASBOLLIUS.

Ik weet nu d'oorſprongk ook, van alderhande winden.

URINAAL.

Het laatſte zy zo: maar het eerſte weet gy niet;
't Getal is ſurdieſch, en dat 's altyd in 't verdriet.

ANZELMUS.

Ik bid u laat die twiſt tog met malkander vaaren.
Ei drink de queſtie af.

URINAAL.

Dat doe ik altyd gaeren.
Myn heer ik merk gy zyt een zeer verſtandig man:
Maar wat oploopend. Zo 'k u ergens dienen kan
Ik Ben uw Dienaar. Ik verzoek u, wees te vreeden.

RAAS-

RAASBOLLIUS.

'k Dacht niet dat Urinaal zo gaauw was; maar zyn reden
Behaagt my, schoon ik die somtyds wat zwak bevind:
Doktoor vergeef my tog myn gramschap, 'k ben uw vrind.

URINAAL.

'k Zal al myn' vindingen u graag komuniceeren,
Al woudt gy zelf met my in poortaard laboreeren,
Of vette beemster klei gemengd met geelt van zout,
Waar mê men keiën kan veranderen in goud.

RAASBOLLIUS.

Doktoor dan zal ik u een stuk fortificatie
Doen zien, verdienende op het hoogst elks admiratie.
Ik zal u toonen hoe men steden defendeert.

URINAAL.

Gy hebt de wiskunst dan geheel en al geleerd?

RAASBOLLIUS.

Weg met die Ezels die een bort uit durven hangen!
Zwyg, zwyg kolezijes der Mathezis: 'k zou je vangen
Door propozietzies, en door demonstraatzies van
Myn prins Euklides, dien wiskunstelyken man!
En vind ik eens het geen ik by na heb begreepen,
Zult gy de huizen voort zien zeilen, puur als schepen.
Ik maak machienen, die heel fors zyn van geweld:
Daar één man duizend mê kan jaagen over 't veld.
Weg brandspuit! en kameel! lantarens! moddermolen!
'k Heb beter dingen: maar ik hou ze nog verholen;
't Is waar gy zyt bedacht tot nut van stadt en land:
Maar wat 's een brandspuit? 'k heb een blaasbalg die den brand
Al was hy nog zo groot ten eerstèn uit zal blaazen.
In 't kort: 'k heb dingen daar zig elk om zal verbaazen.

FILIPYN.

Geleerde heer, ik bid betoon me zo veel gunst,
En leer me uit liefde mê een beetje van je kunst!
Al zou het maar alleen die fraaije blaasbalg weezen:
Want had ik die, ik zou nooit voor geen armoê vreezen.

RAASBOLLIUS.

Verstaat ge iets van de kunst?

FILIPYN.

Och neen ik, niet een beet.
Maar 'k weet een kunsje dat jy zekerlyk niet weet.

RAASBOLLIUS.

Wat kunſt?

FILIPYN.

De beenen al zo murw als 't vleiſch te kooken.

URINAAL.

Wat zegt gy! deeze kunſt kon dienen in myn ſtooken!
Leer my die. 'k Wys u dan hoe dat men kalcineert,
En poortaard van een hond tot zilver laboreert;
Hoe 't vuur het zilver uit de keiën weet te dwingen.

FILIPYN.

Die keiën mogten me dan voor de harſens ſpringen;
De blaasbalg van dien heer gelykt my beter, vriend.

RAASBOLLIUS.

Ik leer die kunſt niet als aan iemand die my dient.
Wat zoudt ge 'er ook mê doen?

FILIPYN.

Twe gekken, die hier raazen,
'k Meen dien Doktoor, en jou, voort uit de kamer blaazen;
Op dat ik met gemak zou eeten van dien ham.

RAASBOLLIUS.

Was ik uw heer ik ſloeg u 't lichaam blaauw en lam.

FILIPYN *willende van den ham ſnyën.*

ô Starren! zon en maan! dat is een ſlecht ſpectakel!
Al 't ingewand is uit den ham! dat 's een mirakel!

EELHART.

Wat is 't?

FILIPYN.

Och! och! de loop der ſtarren is verkeerd!
Daar zie je 't zwoort en 't been! al 't ſpek is geëklipſeerd!

WAARD.

Het ſwoord en 't been! wie droes heit dan het ſpek geſtolen?

FILIPYN.

Dat draait al met de zon en waereld als een molen.

RAASBOLLIUS *ontkleedt zig, en gaat te bed in zyn onderkleëren.*

Ik moei me met geen ſpek, 'k gaa ſlapen, ik heb vaak.

WAARD.

Waar pikken is het ſpek?

FILIPYN.

Loop heen en zoek het, ſnaak.

WAARD.

WAARD.

'k Kan niet bedenken hoe dat komt; het ſchynen droomen:
't Is of de duvel daar den ham heit weggenomen!

FILIPYN.

Hoor hoſpes, weet je wat? gaa in dien kring eens ſtaan,
Vraag waar de ham is, aan de ſtarren en de maan.

WAARD.

Jy bruid je moêr wel: 'k moet den ham nu al vaſt miſſen.

EELHART.

Patientie hoſpes, 't is een pots men kan 't wel giſſen.

URINAAL.

Ik wenſch de heeren wel te ſlaapen, goeden nacht.

EELHART.

„ Loop jy nu na de ſtal, ſpan 't rytuig in: maar zagt;
„ Op dat het niemant merk'?

FILIPYN.

„ Dat zal niet nodig weezen,
„ Het ſtaat al reed. Ik heb den Waard daar ſlus beleezen
„ Dat hy het doen zou.

EELHART.

Goed.

WAARD.

Zo ik het word gewaar,
Wie dat die potzen bakt, zo zellen we malkaâr
Gevoelig ſpreeken!

ANZELMUS *tegen Eelhart.*

Wil de zaak wel overdenken;
Op dat my dat proces niet hind'ren kan of krenken.

EELHART.

Myn heer 'k zal pleiten dat gy u verwond'ren zult.
Ik zal het winnen met de koſten, heb geduld.

ANZELMUS.

Ik wenſch u goeden nacht.

EELHART.

En u geruſt te ſlaapen.

TWINTIGSTE TOONEEL.

EELHART, FILIPYN, WAARD, RAASBOLLIUS *op 't bed.*

FILIPYN.

NU zyn wy eindelyk ontflagen van die aapen.

EELHART.

„ Hoe is het hoſpes, is myn rytuig klaar of niet?

WAARD.

„ ô Ja. Myn knecht blyft op, hy zal op uw gebied
„ U aanſtonds helpen: maar je moet een fooitje geeven.

EELHART.

„ Wat hebben we verteerd?

WAARD.

„ Dat 's vyf... en twe maakt zeven,
„ Neen, ja.. neen... vyf en twe maakt zeven, niet goê liên?
„ En tien is zeventien, en drie maakt twintig gulden.

FILIPYN.

„ Hier hangt de ſchaar uit.

EELHART.

„ Ik moet dat voor deez' tyd dulden.
„ Daar 's acht ryksdaalders, en een gulden voor den knecht.

WAARD.

„ Ik dank je heer voor gôe betaaling, 't is zo recht.
„ Ik gaa na bed. Gy zult wel uit het huis geraaken,
„ 'k Moet ſlaapen: want ik heb twe nachten moeten waaken,
„ Ik wenſch myn' heeren en de Juffers goeje reis.

EENENTWINTIGSTE TOONEEL.

EELHART, FILIPYN, RAASBOLLIUS *op 't bed.*

FILIPYN.

„ WAt drommel geeſje zo den vent zyn' vollen eiſch?

EELHART.

„ 'k Wou dat heer Raasbol ſliep; ik zou myn lief dan haalen.

FILIPYN.

„ Ik hoor hem ſnorken.

EEL-

EELHART *gaat na de kamerdeur van Izabel.*

„ Ik zal dan niet langer draalen.
„ Wy zyn al veilig lief! myn medeminnaar slaapt!

TWEENTWINTIGSTE TOONEEL.

IZABEL, KATRYN, EELHART, FILIPYN, RAASBOLLIUS *op 't bed.*

IZABEL.

„ KOm vluchten wy dan ras! wat 's dat?

FILIPYN.

't Is niets, hy gaapt.

IZABEL.

„ Hebt gy myn goed, Katryn? kom rasjes rep uw' voeten?
„ Och! hy ryst op! ik zal weer in myn' kamer moeten?

Izabel en Katryn loopen weer in haar kamer.

DRIEENTWINTIGSTE TOONEEL.

RAASBOLLIUS, EELHART, FILIPYN.

RAASBOLLIUS *springende in zyne onderkleêren van 't bed.*

WAar 's Dokter Urinaal? myn zeer geleerde vriend?
Zyt gy 't heer Advokaat! dat komt zo wel als 't dient!
Ik ben genegen nog een uur drie vier te praaten.

EELHART.

Ik moet na bed myn heer.

RAASBOLLIUS.

Ik zal u niet verlaaten
Voor dat ik u een zaak die ik daar heb gedroomd,
Of liever die my nu zo in de zinnen koomt,
Eens klaar vertoond heb.

EELHART.

Maar myn heer, ik dien te ruften.

RAASBOLLIUS.

Daar 's aan gelegen.

EELHART.

Heer, het zal my weinig luften.

RAASBOLLIUS.

't Is dienſtig voor het land.

EELHART.

Al was het nog zo goed.

RAASBOLLIUS.

Gy zult verwonderd ſtaan.

EELHART.

Denk dat ik ſlaapen moet.

RAASBOLLIUS.

Om zulken zaak zult gy het ſlaapen haaſt vergeeten.

EELHART.

Spreek op! zo gy perfors wilt hebben dat wy 't weeten.

RAASBOLLIUS *rangeert eenige ſtoelen.*

Ik heb een zeek're ſchans, recht vierkant, fraai en ſterk
Gepraktizeerd, waar op de vyand drie jaar werk
Zal vinden, eer hy die met ſtormen in kan neemen.
En om met woorden u niet aan het oor te teemen;
Zal ik ze timmeren, op 't midde van de vloer.

EELHART.

„ 'k Wou dat je met je ſchans voort na ſint felten voer.

FILIPYN.

„ Wat of hy doen wil? 'k kan 't me zeker niet verzinnen?
„ Wat drommel of hy met die ſtoelen zal beginnen!
„ Hy haalt de kuſſens, van zyn bed, wel ſeldrement.
„ Wie heeft zyn leeven zulk een malle quaſt gekend!

RAASBOLLIUS *na dat hy ſtoelen en beddegoed op malkander geſtapeld heeft.*

Daar ſtaat myn ſchans, die kan geen vyand ooit genaaken.
Hier ſtel ik myn kanon, om op hem los te braaken...
En aan dien hoek maak ik myn ſterkſte Ravelyn...
En daer een halve maan, vlak onder die gordyn...
En gins een horenwerk....al die my komt beſpringen,
Zal die bedekte weg terſtond tot wyken dwingen.

FILIPYN.

Wel loop eens in uw' ſchans, en defendeert ze dan;
Ik zal eens zien of ik ze alleen niet winnen kan.

RAASBOLLIUS *klimmende boven op zyn ſchans.*

Wel aan!

FILIPYN *hem omhalende.*

Daar leit de brui!

RAAS-

RAASBOLLIUS.

ô Schelm 'k zal 't u betaalen!
Zult gy myn mooije ſchans op die manier omhaalen!
Op deeze wys wordt nooit een ſterkte geattakeerd.

FILIPYN, *hem gooijende met kuſſens.*

Heel goed! nu leer ik jou hoe dat men bombardeert.

RAASBOLLIUS.

Gy zyt een Ezel, vent! ik toon het maar door ſtoelen
Hoe dat het weezen moet.

EELHART.

Ik prys myn heers gevoelen.

RAASBOLLIUS.

Maar merkt gy in den grond de bouwkunſt van die ſchans?

EELHART.

ô Ja.

RAASBOLLIUS.

Dan ziet gy wel dat nooit een vyand kans
Kan vinden, om zig zelf daar meeſter van te maaken?

EELHART.

Gewis.

RAASBOLLIUS.

En zulk een muur kan bom noch kogel raaken.

EELHART.

Dat is onmogelyk.

RAASBOLLIUS.

Begrypt je 't nou niet net?
En hebt gy op 't geheim der vinding wel gelet?

EELHART.

Niet al te wel.

RAASBOLLIUS.

Wel hoor, ik bouw een muur van veeren,
Laat daar de vyand vry zyn beſt op kanonneeren,
De kogels ſmooren, en zy maaken nooit een bres.

FILIPYN.

Myn heer, je bent een man als Ariſtoteles!

RAASBOLLIUS.

Dat is een vinding, he!

FILIPYN.

Ja wonderbaarlyk aartig;
Maar maakt ze niet gemeen, die kunſt is al te waardig.

EEL-

EELHART.

„ 'k Word' raazend zo de gek my hier nog langer bruidt!

RAASBOLLIUS.

Nu gaa ik na myn oom, en ſlaap ter degen uit.

Raasbollius binnen.

VIERENTWINTIGSTE TOONEEL.

FILIPYN, EELHART.

EELHART.

F'lipyn my dunkt gy moeſt de kaers maar uit gaan blaazen;
Dan zal ik met 'er haaſt, en zonder veel te raazen,
In 't donker Izabel geleiden na de deur.

FILIPYN.

Wacht liever tot hy ſlaapt, want zo die gôe ſinjeur
Eens ſchielyk weer quam, 't zou 'er honden, gy mogt vreezen.

EELHART.

Ik zal dat waagen; ik wil hier niet langer weezen.

FILIPYN.

Fiat, ik blaas hem uit.

't Tooneel wordt ſchielyk donker, door het uitblaazen van de kaers.

EELHART.

Kom lief! nu is het tyd!

VYFENTWINTIGTSE TOONEEL.

IZABEL, EELHART, FILIPYN, KATRYN.

Zy dwaalen door de kamer, in 't donker.

EELHART.

ZYt gy 't myn lief?

FILIPYN.

Wie heb ik daar? myn heer, ben jy 't?

IZABEL.

Waar is de deur F'lippyn?

FILIPYN.

Ik ken de deur niet vinden.
Wat droes wy loopen hier gelyk een party blinden.

ZES-

ZESENTWINTIGSTE TOONEEL.

TYS, FOP, FILIPYN, EELHART, IZABEL, KATRYN.

TYS.

HEt is hier donker, en ze zyn al in den ſlaap.

FOP *ſlypende twe meſſen over malkander.*

Ik geef hem met dit mes terſtond een groote jaap.

TYS.

Ik zal den ham terſtond eens annitomiſeeren.

FILIPYN.

„ Och houje ſtil myn heer, 'k hoor dieven, 'k wil 't je zweeren!

FOP.

Ik zel hem moffelen, en ſnyên van malkaâr.

FILIPYN.

„ Och! hoor je 't wel myn heer? daar is een moordenaar.

IZABEL.

„ Ach lief! wat raad! och! och! men poog de deur te krygen!

TYS.

Maar elk de helft dan van den buit?

FOP.

Ja, wil maar zwygen.

Waar ſtaat hy?

TYS.

In dien hoek.

FILIPYN *kruipt in de kiſt.*

„ Och! och! ze meenen my!

„ Ik voel de kiſt, daar moet ik in, zo raak ik vry.

EELHART.

„ Hou my maar vaſt myn lief!

IZABEL.

„ Katryn hou my van achter.

EELHART.

„ Flippyn waar zyt ge? ſpreek!

IZABEL.

„ Myn Eelhart ſpreek wat zachter.

Fop en Tys doen de kiſt open.

FILIPYN *springt uit de kist.*

Hou dieven! dieven! brand! help! help! ik word vermoord!

FOP.

Wie duvel springt daar uit de kist! kom gaan we voort.

RAASBOLLIUS *van binnen.*

Alarm! alarm! gins komt de vyand zig vertoonen!

TYS *knielende.*

Och booze vyand, och! och! och! wil ons verschoonen!

EELHART.

Staa vast, o schelm!

FOP.

Help! help! hy krygt me by myn gat!

FILIPYN.

Moord! dieven! dieven moord!

RAASBOLLIUS *van binnen.*

A Sa bescherm de stadt!

ZEVENENTWINTIGSTE TOONEEL.

WAARD, URINAAL, RAASBOLLIUS *in zyn onderkleéren*, TYS, FOP, FILIPYN, EELHART, IZABEL, KATRYN.

altemaal in 't donker dwaalende.

WAARD.

WAt 's hier te doen?

RAASBOLLIUS.

Terstond te loopen na de wallen,

Eer dat de vyand hier de stadt komt overvallen.

WAARD.

Breng licht! breng licht!

ACHTENTWINTIGSTE TOONEEL.

WAARD, URINAAL *in zyn onderkleeren*, RAASBOLLIUS, TYS, FOP, FILIPYN, EELHART, IZABEL, KATRYN, ANZELMUS, GRIET *met licht.*

Het tooneel moet ſchielyk licht worden, zo als zy met kaerzen opkomen.

ANZELMUS.

WAt wil dit oproer, en geraas!

FILIPYN.

't Zyn dieven! hoor je 't niet?

RAASBOLLIUS.

A Sa! trompetters blaas!

URINAAL *vat Izabel.*

Ik heb 'er één.

IZABEL.

Myn heer laat los! wy zyn geen dieven!

URINAAL.

Ik laat u niet eer los voor zulks my zal gelieven.

ANZELMUS.

Waar zyn de ſchelmen?

URINAAL.

'k Heb 'er al één in myn macht.

IZABEL.

„ O hemel 'k zie myn voogd! laat los! laat los!

URINAAL.

Al zacht,

Ge ontſpringt my niet. Gy zult niet uit myn' handen komen.

ANZELMUS *Izabel by de kaers beziende.*

Laat my den dief eens zien. ha! ha! nu moogt gy ſchroomen!
Zyt gy de dief! zyt gy de dief! o Izabel!
O ſchandvlek van 't geſlacht! ontaarde! ik ken u wel!
Gy zult dat vluchten in een mans habyt betreuren.
Foei! foei! ik zal u dat gewaad van 't lichaam ſcheuren!
En uw lichtvaardigheid zo teug'len, dat elkéén
Zig ſpieg'len zal aan u!

EEL-

EELHART.

Wat wilt gy doen?

ANZELMUS.

Ik meen
Haar aanſtonds te Uitrecht in een beterhuis te zetten,
Om haar het vluchten in 't toekomend te beletten;
Indien zy met myn neef zig aanſtonds niet verbind.

RAASBOLLIUS.

Hoe ik haar trouwen? neen: 'k ben daar niet toe gezind.

ANZELMUS.

Hoe waarom?

RAASBOLLIUS.

Vraagt gy dat? wel ik heb uitgevonden
De ſchoonſte inventie, daar geleerden lang na ſtonden;
Zo dat ik al zo ryk zal weezen in één jaar,
Als al de vorſten van Europa met malkaâr.

URINAAL.

Dat zal de ſpiritus van poortaard zyn?

RAASBOLLIUS.

'k Moet zwygen.

URINAAL.

Ei ſterf niet met de kunſt!

RAASBOLLIUS.

Gy zult die kunſt wel krygen,
Wanneer ik dood ben; hoop maar op myn teſtament.

ANZELMUS.

Gy zyt een groote gek, dat zie ik nu in 't end.
'k Beloof u, 'k zal u plaats in 't zelfde huis doen maaken,
Daar Izabel, om dat zy zig heeft laaten ſchaaken,
In zitten zal, tot dat uw zinnen zyn bedaard.

RAASBOLLIUS.

Ik leg 't in kennis. Hoort wat hy daar heeft verklaard.

ANZELMUS.

Heer Advokaat wat moet ik doen in deeze dingen?

EELHART.

Zet hem in 't beterhuis, hy moet u niet ontſpringen.
Maar geef uw nicht aan hem die zy zo teêr bemint.

ANZELMUS.

Het laatſte is iets dat ik nog niet geraden vind.
Zou ik haar aan een ſchelm, een guit, een lichtmis geeven?

IZABEL.

Ik kan, noch wil, noch zal, met iemand anders leeven!
Ja sluit my op; betoon me uw haat, en dwing'landy;
De straf zal volgen op uw' wreede tiranny.

ANZELMUS.

Zwyg obstinaate, zwyg. 'k Wil u niet langer hooren.
Foei zyt ge uit ons geslacht, lichtvaerdige! gebooren!

EELHART.

Gy zyt in misverstand, myn heer, bedwing u wat.
Ik ben haar minnaar.

ANZELMUS.

Gy!

EELHART.

Ja. 'k zal dien lieven schat,
Dien gy my door uw haat en gramschap wilt berooven,
Beschermen.

ANZELMUS.

Advokaat, hoe kan ik het gelooven!

EELHART.

Ja, 'k ben een Advokaat. Myn' eerelyken naam,
Dien gy zo vuil beklad, dat ik my uwer schaam,
Zult gy weêr zuiveren.

ANZELMUS.

Ik kan 't u niet bewyzen.
Zyt gy een eerlyk heer, zo moet gy zelfs mispryzen
't Geen gy gedaan hebt.

EELHART.

Wat?

ANZELMUS.

Hoe wat? myn nicht geschaakt.

EELHART.

Dat heb ik niet gedaan.

IZABEL.

'k Ben uit uw' dwang geraakt,
En weggevlucht, daar hy gantsch niet van heeft geweeten.

ANZELMUS.

Hebt ge uit uw eigen wil uw' plicht dan dus vergeeten?

IZABEL.

'k Ben hem hier by geval ontmoet.

ANZELMUS.

Hoe is dat waar?

EELHART.

Ja, en wy zyn zo vaſt verbonden aan malkaâr,
Dat maar alleen de dood die trouwe min kan ſcheiên.
'k Zal u beſchermen lief, hou moed, ei wil niet ſchreiën!
Anzelmus, 'k zweer gy zyt zeer qualyk onderricht,
Ik heb my altyd wel gequeeten in myn plicht.
Gaa mê na Amſterdam, 'k beloof u aan te toonen,
Dat zo veel gruuw'len in myn zuiver hart niet woonen,
En gy miſleid zyt. Ik betuig 't u, met ontzag.

ANZELMUS.

Indien gy waarheid ſpreekt, en zo op uw gedrag
Dan niets te zeggen valt, voeg ik my naar de reden.

EELHART.

Indien gy 't anders vindt, myn heer, ik ben te vreede
Den band van deze min te breeken.

ANZELMUS.

Nu, wel aan,
Op die konditie zal ik morgen met u gaan.
Gy zult haar trouwen zo-wy alles wel bevinden.
'k Zal morgen dit geval doen weeten aan myn' vrinden.

WAARD.

De dieven zyn 't nu licht door dat gebrui ontſnapt.

FILIPYN.

Ze zyn licht in een hoek, maak dat men zé betrapt.

FOP en TYS.

Ha! ha!

WAARD.

Hoe, lach je lui?

FOP.

Wel ja, daar zyn dieven.
't Quam dat je met den ham ons flus niet wout gerieven,
'Wy hebben hem gevild, hy leit daar in die kiſt.
Dat 's voor die pots van laatſt.

WAARD.

Jou guiten vol van liſt!
Daar meen ik jou lui ook een pòtsje voor te ſpeelen,
Dat kan ik fraaij.

TYS.

Ja, al zo goed als 't haver ſteelen.

KATRYN.

Myn heer vergeef je my myn misdaad niet?

ANZELMUS.

Katryn,
Zo alles wel is, zal 't u ook vergeeven zyn.
Wy zullen morgen vroeg na Amſterdam vertrekken.

FILIPYN.

Ik zal my dezen nacht vermaaken met die gekken,
En bombardeeren, met boetelje, kan, en fluit,
Ter eere van myn heer, en zyne, aanſtaande bruid.

RAASBOLLIUS.

'k Zal met myn' blaasbalg (ha! 'k moet lagchen om die dwaazen!)
Het heele beterhuis aan duizend ſtukken blaazen.

EINDE.

20581